

מסורת הש"ס

(א) נבי קדושין לא; (ב) צ נבי מוס' מבוצע מדי ד"ה לית; (ג) נגליל קפה; (ד) ע"ז ג, ג נצט"ז ג. איתא אלונגות אכל בערוך גרם בני שלפניו; (ה) נגליל קלה; (ו) נחלי קלד; (ז) נמוס' פ"יו; (ח) פ"א לאסורא;

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה לפי שאין עושין אותה אלא: (ב) ד"ה תנן וכו' כל זכ השבולים תנן: (ג) ד"ה תנן וכו' בכבדה כדי שיטול: (ד) ד"ה אכל נוטל הוא ככרה ונותן לתוך האגוס:

גליון הש"ס

בג' אמר ר' זוטרא לית ההבאת בכל הני שמעיתא. עיין כתובות דף נ"ד ע"א מוס' ד"ה לית הלכתא: רש"י ד"ה אכל נוטל וכו' נוטל מאילוי ב"ש. עיין נגליל דף נ"ד ע"א בשרי ד"ה מלאים דחבלי:

רבינו הגנאל

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון, פי' [גויון] לצבעו להתראות בו גוונא של ביצה. מאכל המוס'. פי' זה המאכל ממוסד הוא כדתא (נתן) [נטל] את הדם ונתנו לממוסד כי על הורבד הדיבועי. וי"א מאכל חמורים הוא, כלומר אינו מאכל בני אדם אלא מאכל חמורים הוא. חרדל שליש מע"ש. חלקו עליו רב ושמואל ור' יוחנן ור' אלעזר, ודבריהן פשוטין הן. ומו' זוטרא הוא בתרא אמר לית חילכתא ככל הני שמעיתא, אלא כי הא דתניא חרדל שליש מ"ש למחר מניחו בין ביד מ"ש בכלי ונותן לתוכו דבש, ולא יטרוף אלא מערב. שום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו פול או גריסין, ולא ישחוק אלא מערב, וממשיך את האמיתה לתוכה. מאי אמיתה, נהנה. אנומלין, יין ושמן ודבש ופולין. אלונגות, יין יטן ומים צלולין ואפססמון. אין שורין את החלתות בפושרין אבל נותן לתוך החומוץ. ומיבעיא לן שרה מאי, ומסקנא, שרה אמר אביי איסורא מדרבנן, ואד' יוחנן מתניתין יחידא היא והוא ר' יוסי, אבל תכ"א בין בחמין בין בצונן אסור. וסוגיין דשמעתא אם שרה מאתמול לשותת חלתית בשבת מותר, אבל לשרותא אסור אפילו בצונן. ואם שתה מקודם השבת ועכשיו בשבת חושש אם לא ישתה מסתכן, מותר לו לשרות בתוכן ולהניחה בחמה. לכסכוסו כיתונתא. פי' לרכוכי קא מיכוון ושירי, או דלמא לאולודי וכו'. פי' לקבץ מקצת הבגד של פשתים לתוך ידו לשופי מפני שרוחצין הבגד ומתייבש בשמש או ברוח עומד אמתן, פי' קשה ורוצה לרכוכו, נותן הבגד לתוך ידיו ומוליך ומביא ידיו עד שישעה הבגד ההוא כמו קפולים קטנים כמין בגמ' בעי ר' יימיה אסטוי חד ואיתויי [חד] או דלמא אסטויי ואיתויי תרי, חיקן. וכן עוד מפורש בתלמוד א"י בענין מוליך ומביא שבלולב. מיהא שמעינן דכיסוס כעין פשוטן הוא ומתקוין הבגד, פי' יתכמש, ונראה קמטין קמטין וכשלושבו מתפשט, וכדאמרנן אמר רב כהנא ואיתימא רב יהודה טיט שעל בגדו מכסכוו מכפנים. ומדקרי להאי כיתונתא, שמעינן מינה דסודרא ליתיה כתינתא, ולא יתכן לומר שהוא צמר, שאם הוא אומר לו היה לך ללמוד פשתים מצמר, והדבר רחוק ביניהם ואינה אלא צמר גפן שהו קרוב לזה. ופשט רב חסדא דלרכוכי מיכוון ושירי. אמר רב חסדא האי כיתניתא

(ב) לפנינו בגמ' איתא שם כיסו כגלייתא.

תולין פרק עשרים שבת

לפי שאין עושין (א) אלא לגוון. למראה שהחלומן יפה לגוון ולא החלצון הלכך אידי ואידי אוכל הוא ואין כאן צרידת פסולת מאוכל: **ממחו.** דישטיפדי"ר בלע"ז במים או ציין: **ממחו בכלי.** משמע זהו שינוי שלו: **ואינו ממחו ציד.** דממחו ליה שפיר טפי: **אלא אמר שמואל ממחו ציד.** שאין זה דרכו בחול: **קם ר' יוחנן בשיטתיה דר"א.** חזר בו ואסר: **אביי ורבא דאמרי סרווייהו הלכה כר' יוחנן.** דאסר: **לרבך.** לזעירי: **בשופתא דתומא.** אלמנעי של שוס: **ולא יטרופ.** כדרך שטורפין צינים צקערה צפק דרך טריפה שמכה

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון איתמר חרדל שלשו מע"ש למחר אמר רב ממחו בכלי אבל לא ביד א"ל שמואל ביד אטו כל יומא ממחו ליה ביד מאכל חמורים הוא אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו בכלי איתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אסור ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר אביי ורבא דאמרי תרווייהו אין הלכה כרבי יוחנן קם רבי יוחנן בשיטתיה דר"א קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל אביי ורבא דאמרי תרווייהו הלכה כרבי יוחנן אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל דביתתו דזעירא עבדא ליה לרב חייא בר אשי ולא אכיל א"ל לרבך עבידי ליה ואכל ואת לא אכלת אמר רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי ליה בשופתא דתומא ואכל * אמר מר זוטרא * לית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר אחרדל שלשו מע"ש למחר ממחו בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף אלא מערב בשחליים ששחקן מע"ש למחר נותן לתוכן שמן וחומין וממשיך לתוכן אמיתא ולא יטרוף אלא מערב ישום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא לתוכן * מאי אמיתא נינייא אמר אביי ש"מ האי נינייא מעליא לתחלי: ועושין אנומלין בשבת: * ת"ר דעושין אנומלין בשבת ואין עושין אלונגות ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלונגות אנומלין יין ודבש ופלפלין אלונגות יין ישן ומים צלולין ואפרסמון דעבדי לבי מסותא למיקר אמר רב יוסף זימנא חדא עלית בתר מר עוקבא לבי באני כי נפקי אתאי אשקיין ה"חמרא חד כסא וחשי מבינתא דראשי ועד טופרא דכרעי ואי אשקיין כסא אחרינא הואי מסתפינא דלמא מנכו לי מזכותא דעלמא דאתי והא מר עוקבא דשתי כל יומא שאני מר עוקבא דדש ביה: **מתני'** אין שורין את החילתית בפושרין אבל נותן לתוך החומוץ ואין שולין את הכרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה אין כוברים את התבן בכברה ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המוץ אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האיכוס: **גמ'** איבעיא להו שרה מאי תרגמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף שרה חייב חטאת א"ל אביי אלא מעתה שרה אומצא במיא הכי נמי דמיחייב אלא אמר אביי * מדרבנן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול בעא מיניה רבי יוחנן מר' ינאי מהו לשרות את החלתית בצונן א"ל אסור והא אנן תנן אין שורין את החלתית בפושרין הא בצונן מותר א"ל א"כ מה בין לי ולך מתניתין יחידא היא דתניא *^א אין שורין את החלתית לא בחמין ולא בצונן רבי יוסי אומר בחמין אסור בצונן מותר למאי עבדי ליה ליוקרא דליבא רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא אתא לקמיה דמר עוקבא א"ל זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי אזל אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אזל שאל בי מדרשא אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא שותה אדם קב או קביים ואינו חושש אמר להו לשותת לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי אמר להו רב חייא בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב שורה בצונן ומיניה בחמה כמאן דשרי יאפילו למאן דאסר ה"מ היכא דלא אישתי כלל אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן מיסתמך ואזיל רב אחא בר יוסף אכתפיה דרב נחמן בר יצחק בר אחתיה א"ל כי מטינן לבי רב ספרא עיילינא כי מטו עייליה בעא מיניה מהו לכסכוסו כיתניתא בשבתא לרכוכי כיתניתא קא מיכוין ושפיר דמי או דילמא לאולודי חיורא קמיכוין ואסיר א"ל ללרכוכי קא מיכוין ושפיר דמי כי נפק אתא א"ל מאי בעא מר מיניה א"ל בעי מיניה מהו לכסכוסו כיתניתא בשבתא ואמר לי שפיר דמי ותבעי ליה למר סודרא סודרא לא קא מיבעיא לי דבעי מרב הונא ופשיט לי *ותיפשיט ליה למר מסודרא א"ל ה"התם מיחזי כי אולודי חיורא הכא לא מיחזי כאולודי חיורא אמר רב חסדא האי כיתניתא משלפו

וכי הא דתנן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה צריכה לכסכו ג' פעמים על כל דבר ודבר, ואמרין בגמ' בעי ר' יימיה אסטויי חד ואיתויי [חד] או דלמא אסטויי ואיתויי תרי, חיקן. וכן עוד מפורש בתלמוד א"י בענין מוליך ומביא שבלולב. מיהא שמעינן דכיסוס כעין פשוטן הוא ומתקוין הבגד, פי' יתכמש, ונראה קמטין קמטין וכשלושבו מתפשט, וכדאמרנן אמר רב כהנא ואיתימא רב יהודה טיט שעל בגדו מכסכוו מכפנים. ומדקרי להאי כיתונתא, שמעינן מינה דסודרא ליתיה כתינתא, ולא יתכן לומר שהוא צמר, שאם הוא צמר איך חזר אומר לו היה לך ללמוד פשתים מצמר, והדבר רחוק ביניהם ואינה אלא צמר גפן שהו קרוב לזה. ופשט רב חסדא דלרכוכי מיכוון ושירי. אמר רב חסדא האי כיתניתא משלפו

וכי הא דא"ר יורא בפרק חבית מאי מרוב כגון אכסכוסו מאני. וכי הא דתנן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה צריכה לכסכו ג' פעמים על כל דבר ודבר, ואמרין בגמ' בעי ר' יימיה אסטויי חד ואיתויי [חד] או דלמא אסטויי ואיתויי תרי, חיקן. וכן עוד מפורש בתלמוד א"י בענין מוליך ומביא שבלולב. מיהא שמעינן דכיסוס כעין פשוטן הוא ומתקוין הבגד, פי' יתכמש, ונראה קמטין קמטין וכשלושבו מתפשט, וכדאמרנן אמר רב כהנא ואיתימא רב יהודה טיט שעל בגדו מכסכוו מכפנים. ומדקרי להאי כיתונתא, שמעינן מינה דסודרא ליתיה כתינתא, ולא יתכן לומר שהוא צמר, שאם הוא צמר איך חזר אומר לו היה לך ללמוד פשתים מצמר, והדבר רחוק ביניהם ואינה אלא צמר גפן שהו קרוב לזה. ופשט רב חסדא דלרכוכי מיכוון ושירי. אמר רב חסדא האי כיתניתא

תולין פרק עשרים שבת

לפי שאין עושין (א) אלא לגוון. למראה שהחלומן יפה לגוון ולא החלצון הלכך אידי ואידי אוכל הוא ואין כאן צרידת פסולת מאוכל: **ממחו.** דישטיפדי"ר בלע"ז במים או ציין: **ממחו בכלי.** משמע זהו שינוי שלו: **ואינו ממחו ציד.** דממחו ליה שפיר טפי: **אלא אמר שמואל ממחו ציד.** שאין זה דרכו בחול: **קם ר' יוחנן בשיטתיה דר"א.** חזר בו ואסר: **אביי ורבא דאמרי סרווייהו הלכה כר' יוחנן.** דאסר: **לרבך.** לזעירי: **בשופתא דתומא.** אלמנעי של שוס: **ולא יטרופ.** כדרך שטורפין צינים צקערה צפק דרך טריפה שמכה

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון איתמר חרדל שלשו מע"ש למחר אמר רב ממחו בכלי אבל לא ביד א"ל שמואל ביד אטו כל יומא ממחו ליה ביד מאכל חמורים הוא אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו בכלי איתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אסור ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר אביי ורבא דאמרי תרווייהו אין הלכה כרבי יוחנן קם רבי יוחנן בשיטתיה דר"א קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל אביי ורבא דאמרי תרווייהו הלכה כרבי יוחנן אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל דביתתו דזעירא עבדא ליה לרב חייא בר אשי ולא אכיל א"ל לרבך עבידי ליה ואכל ואת לא אכלת אמר רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי ליה בשופתא דתומא ואכל * אמר מר זוטרא * לית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר אחרדל שלשו מע"ש למחר ממחו בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטרוף אלא מערב בשחליים ששחקן מע"ש למחר נותן לתוכן שמן וחומין וממשיך לתוכן אמיתא ולא יטרוף אלא מערב ישום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא לתוכן * מאי אמיתא נינייא אמר אביי ש"מ האי נינייא מעליא לתחלי: ועושין אנומלין בשבת: * ת"ר דעושין אנומלין בשבת ואין עושין אלונגות ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלונגות אנומלין יין ודבש ופלפלין אלונגות יין ישן ומים צלולין ואפרסמון דעבדי לבי מסותא למיקר אמר רב יוסף זימנא בתר מר עוקבא לבי באני כי נפקי אתאי אשקיין ה"חמרא חד כסא וחשי מבינתא דראשי ועד טופרא דכרעי ואי אשקיין כסא אחרינא הואי מסתפינא דלמא מנכו לי מזכותא דעלמא דאתי והא מר עוקבא דשתי כל יומא שאני מר עוקבא דדש ביה: **מתני'** אין שורין את החילתית בפושרין אבל נותן לתוך החומוץ ואין שולין את הכרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה אין כוברים את התבן בכברה ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המוץ אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האיכוס: **גמ'** איבעיא להו שרה מאי תרגמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף שרה חייב חטאת א"ל אביי אלא מעתה שרה אומצא במיא הכי נמי דמיחייב אלא אמר אביי * מדרבנן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול בעא מיניה רבי יוחנן מר' ינאי מהו לשרות את החלתית בצונן א"ל אסור והא אנן תנן אין שורין את החלתית בפושרין הא בצונן מותר א"ל א"כ מה בין לי ולך מתניתין יחידא היא דתניא *^א אין שורין את החלתית לא בחמין ולא בצונן רבי יוסי אומר בחמין אסור בצונן מותר למאי עבדי ליה ליוקרא דליבא רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא אתא לקמיה דמר עוקבא א"ל זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי אזל אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אזל שאל בי מדרשא אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא שותה אדם קב או קביים ואינו חושש אמר להו לשותת לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי אמר להו רב חייא בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב שורה בצונן ומיניה בחמה כמאן דשרי יאפילו למאן דאסר ה"מ היכא דלא אישתי כלל אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן מיסתמך ואזיל רב אחא בר יוסף אכתפיה דרב נחמן בר יצחק בר אחתיה א"ל כי מטינן לבי רב ספרא עיילינא כי מטו עייליה בעא מיניה מהו לכסכוסו כיתניתא בשבתא לרכוכי כיתניתא קא מיכוין ושפיר דמי או דילמא לאולודי חיורא קמיכוין ואסיר א"ל ללרכוכי קא מיכוין ושפיר דמי כי נפק אתא א"ל מאי בעא מר מיניה א"ל בעי מיניה מהו לכסכוסו כיתניתא בשבתא ואמר לי שפיר דמי ותבעי ליה למר סודרא סודרא לא קא מיבעיא לי דבעי מרב הונא ופשיט לי *ותיפשיט ליה למר מסודרא א"ל ה"התם מיחזי כי אולודי חיורא הכא לא מיחזי כאולודי חיורא אמר רב חסדא האי כיתניתא משלפו

עין משפט ונר מצוה

לָב א מו"י פ"ח מהל' שבת הל' יד ופכ"ד הלכה יב סמג לאוין סה טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף טו:
לָב ב ג מו"י פכ"ב שם טו"ע: שם סעיף טו:
לָב ד מו"י שם ה"י"א טו"ע: שם סעיף יז:

לָה ה מו"י פ"ד מהל' דעות הלכה יז:
לָו ו מו"י פכ"ב מהל' שבת הלכה ז סמג לאוין סה טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף יח:
לָז ז מו"י פ"ח מהל' שבת סמג לאוין סה טו"ע: א"ח ס"י שט' סעיף ח:
לָח ח מו"י פכ"א שם הלכה זב סמג שם טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף ט:

לָט ט ו ב מו"י פכ"א שם הלכה ככ פכ"ב שם הל' ז סמג שם טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף יח:
לָפ פ מ מו"י פכ"ב שם הלכה ז סמג שם טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף ט:
לָצ צ מ מו"י פכ"ב שם הלכה ז סמג שם טו"ע: א"ח ס"י שכל סעיף ט:

לענין רש"י

דרישטויפדי"ר [דרישטויפדי"ר]. להשוות. כרישוי"ן [קרישוי"ן].

שחליים.

מיינטס"א. מנהג (צמח).

מוסף רש"י

עושין אנומלין בשבת. שהוא לשמות. ואין עושין אלונגות. שהוא לרשואה לזטען כשיואלין מביט המהמן כדמפרש (ע"ז ז).

מיינטס"א. חלתית.

רב נסים גאון

אין שורין את הכרשינין. גרסי' בגמ' דבני מערבא תני אין שורין את הכרשינים משום בורר, ולא שפין אותן התבן משום מרקד.